

ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE MUZEUL JUDEȚEAN VASLUI ÎN ANUL 1980

IOAN MANCAȘ

Instituție care și-a câștigat un prestigiu bine conturat în județ și în țară, Muzeul județean Vaslui, îmbogățește an de an profilul cultural al acestei zone încărcate de istorie. În anul 1980 activitatea acestei adevărate cărți de istorie s-a desfășurat sub semnul importanțelor evenimente comemorative istorice și politice, sub emblema generoasă a Festivalului național „Cîntarea României”. Avînd la baza activității documentele programatice ale P.C.R. referitoare la sarcinile și rolul muzeelor de păstrare și punere în valoare a trecutului nostru istoric și cultural, de educare estetică și patriotică a oamenilor muncii, colectivul tinărului muzeu vasluian a reușit în anul care a trecut să îmbine toate laturile muncii muzeale, obținînd în felul acesta rezultate deosebite. Preocupările specialiștilor s-au axat în principal în următoarele direcții : cercetarea științifică și evidența patrimoniului cultural național ; conservarea și restaurarea patrimoniului muzeal ; valorificarea științifică și cultural-educativă a acestuia. Toate aceste direcții ale activității muzeologilor au fost orientate în scopul plinar de a contribui, cu și prin formele specifice muncii de muzeu, la făurirea conștiinței istorice a oamenilor, ca parte integrantă a conștiinței socialiste. În același timp s-a urmărit realizarea unei noi calități în munca de cercetare științifică, în evidența patrimoniului cultural național și în cadrul activității cultural-educative desfășurate cu publicul. Roadele tuturor acestor preocupări au fost valorificate prin îmbogățirea expozițiilor de bază, realizarea unor interesante expoziții temporare-speciale și popularizarea lor cu prilejul unor ample manifestări organizate în muzeu și în afara acestuia.

Activitatea de cercetare științifică a fost orientată în mod deosebit spre finalizarea temelor de cercetare cuprinse în planul național unic privind studierea principalelor momente din istoria județului. S-au obținut rezultate deosebite prin îmbogățirea informațiilor istorice și a colecțiilor muzeale pentru epoca neolitică, perioada Cucuteni A, cercetată în șantierul de la Roșiștești-Gura Idrici al cărui inventar, format din ceramică pictată, unelte, obiecte de podoabă, întregeste cu

noașterea ariei cucuteniene în zona Podișului Central Moldovenesc (Dan Gh. Teodor și Ruxandra Alaiba). În săpăturile de la Drăgești, com. Todirești, realizate în colaborare cu Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” din Iași, s-a urmărit îmbogățirea informațiilor și colecțiilor pentru epoca bronzului și în mod deosebit pentru cunoașterea civilizației dacilor liberi de pe Valea Birladului. Pentru perioada de trecere spre feudalism s-au continuat lucrările la Gura-Idrici, com. Roșiști, unde așezarea de secol VII—IX a dat la iveală bogate materiale, prin prezența masivă a bordeielor cu pietrar din perioada de formare a poporului român (Ruxandra Alaiba). Au continuat săpăturile pe șantierul de la Curțile Domnești — Vaslui care au condus la dezvelirea și delimitarea cimitirului feudal din secolele XV—XVIII, iar din perioada ștefaniană au fost dezvelite ancadramentele de uși și ferestre, ceramică de la construcțiile de epocă. În urma sondajului efectuat la Băcăoani s-au continuat săpăturile pentru dezvelirea parțială a tumulului funerar din secolul XV—XIV i.e.n. aparținând unei populații nord pontice. Săpăturile de la Curțile-Domnești și Băcăoani au fost efectuate de Rica Popescu. În colaborare cu Institutul de arheologie din București au continuat săpăturile de la Poienesti unde rezultatele din această ultimă campanie au conturat mai bine informațiile privind continuitatea de locuire în acest spațiu din perioada neolitică până în feudalism (săpăturile au fost conduse de dr Mircea Babeș, din partea Muzeului județean Vaslui a participat Ruxandra Alaiba). Un loc aparte au ocupat în cercetările din anul 1980 săpăturile de salvare și sondajele efectuate de specialiștii Muzeului județean Vaslui pe locul numit Dealul Paiului de lângă Vaslui pentru secolul XV, la Banca, Todirești și Roșiști pentru perioada neolitică, precum și alte numeroasele perigheze la care au participat Ruxandra Alaiba, Rica Popescu, Mihai Vitriuc. Din planul unic de cercetare și din planul județean s-au continuat și s-au finalizat următoarele teme: **Tîrgurile Birlad și Fălcu în secolele XIV—XVIII** (Rica Popescu); **Participarea locuitorilor județului Vaslui la primul război mondial** (Ioan Mancaș); **Momente și locuri din județul Vaslui legate de mișcarea muncitorească și de activitatea P.C.R.** (Ioan Mancaș); **Aspecte ale începutului revoluției de eliberare socială și națională în județul Vaslui** (Viorica Cristea); **Viticultura în zona colinară a Podișului Central Moldovenesc** (Constantin Popescu); **Circulația tipăriturilor românești până la 1800 pe teritoriul județului Vaslui** (Ion Munteanu); **Metode și procedee de restaurare a obiectelor de ceramică, piele și fier** (Cristian Pântea); **Metode de conservare a țesăturilor de casă folosite în cadrul laboratorului muzeal** (Cecilia Anicolaesei). Rezultatele acestor cercetări au fost comunicate de către specialiștii muzeului la diferite sesiuni și întâlniri științifice ca cele de la Iași, Piatra Neamț, Bacău, București, Tîrgoviște, Cluj-Napoca, Focșani, Brașov, Sibiu, Huși, Birlad și Vaslui. Toate lucrările au fost bine primite de specialiștii muzeologi din celelalte centre ale țării. Tot în cadrul activităților de cercetare științifică au fost redactate tematicile expozițiilor care s-au realizat în anul 1980: Rezultatele cercetărilor arheologice din campania 1980, Colecționari din județul Vaslui, Omagiul ex-

poziției de artă plastică din colecțiile muzeului, Valori ale patrimoniului cultural național din colecțiile Muzeului județean. S-au realizat în același timp tematicile de principiu ale viitoarelor muzee din Negrești, și Vutcani, care pe lângă partea de istorie vor conține și bogate materiale și referiri la etnografia zonelor respective. Expozițiile itinerante au avut tematici alcătuite pe subiecte din istoria patriei și partidului, din istoria luptei clasei muncitoare cu referiri la momentele acestora din județul Vaslui, expoziții care au fost organizate cu ocazia unor deplasări în care muzeologii au prezentat în județ lecții pe teme de istorie. Au fost redactate în perioada anului 1980 un număr de 15 studii și comunicări care au fost publicate de revistele de specialitate din țară, lucrări bine primite de lumea cercetătorilor și care aduc noutăți privind istoria județului Vaslui în cadrul și contextul istoriei naționale.

Un rol important al activității muzeale, îmbogățirea colecțiilor, a expoziției de bază s-a soldat cu îmbunătățirea și completarea colecțiilor pentru epoca veche, medie — perioada ștefaniană mai ales din săpăturile din ultima campanie. În același timp pentru perioadele de istorie modernă și contemporană s-au adus îmbunătățiri, s-au refăcut unele momente datorită înmulțirii informațiilor și a colecțiilor, au apărut unele momente noi în urma unor donații făcute muzeului. Pe parcursul anului care a trecut au intrat în colecțiile muzeului un număr de peste 2 500 de piese în afara achizițiilor, piese reprezentative pentru diferitele perioade din istoria mai veche sau mai nouă a județului Vaslui. Muzeologii din cadrul OPCN au realizat lucruri semnificative legate de cartografierea arheologică a județului, evidența bunurilor de interes național privind cartea rară, obiectele de metal prețios, piese de artă decorativă precum și evidența patrimoniului cultural al județului la toate categoriile de deținători. S-a asigurat în același timp cu specialiști întreaga zonă a județului Vaslui pentru depistarea de bunuri care fac parte din patrimoniul cultural-național în mod deosebit pentru două categorii: deținători particulari și culte, reușindu-se într-un scurt timp să se întocmească o situație clară și concretă privind patrimoniul județului. Se pot scoate în evidență interesantele valori depistate, de carte veche românească care au fost găsite în condiții cu totul necorespunzătoare, lucru care au determinat factorii competenți să treacă la concentrarea și centralizarea acestor valori în cadrul unui viitor muzeu care-și va avea sediul în clădirea Episcopiei din Huși. Au fost întocmite în perioada la care ne referim planurile în detaliu pentru organizarea și realizarea depozitelor de artă, ceramică. O permanentă preocupare a specialiștilor de la Muzeul județean Vaslui a fost dotarea în continuare a laboratorului de restaurare — conservare care s-a conturat devenind un element component de bază, așa cum de altfel trebuie să fie, al muncii muzeale. Eforturile depuse de restauratorul Cristian Pântea s-au văzut în mare parte împlinite, muzeul având la această dată un laborator modern, bine cotate în lumea specialiștilor, în care se realizează toate operațiile ce țin de această grea, dar nobilă, muncă. S-au restaurat aproape toate piesele ieșite din săpăturile de la Curțile Domnești din Vaslui, cahelele deve-

nind obiecte de expunere de mare atracție, precum și celelalte materiale scoase în urma săpăturilor de la Gura Idrici, Poienеști, Drăgești. Dintre acțiunile mari, la care laboratorul de restaurare a fost prezent, menționăm acțiunea de restaurare a covoarelor, ceramicii și obiectelor din metal din colecțiile muzeului (Cristian Pântea, Anicolaesei Cecilia); Restaurarea mobilierului de epocă de la Casa memorială „Emil Racoviță” (Zaharia Olaru, Ștefan Moșneagu, Ion Popa). S-au asigurat toate condițiile pentru depozitarea materialelor restaurate în spații speciale, dimensionate și care posedă toate condițiile de microclimat. Au continuat pe toată perioada anului acțiunile de întreținere, semnalizare și restaurare a unor monumente istorice din județ, ajungându-se într-un stadiu avansat cu lucrările de restaurare la Casa Elenei Cuza din Solești, și sîntem în faza de încheiere a contractelor pentru începerea a proiectului de restaurare a Casei Roset-Balș de la Pribești.

Serviciul specializat al OPCN Vaslui a asigurat cu regularitate expertizarea tuturor bunurilor solicitate pentru ieșirea definitivă din țară, activitate de răspundere, completată cu acțiunile pentru respectarea legii 63/1974. S-au realizat numeroase evaluări ale unor colecții din patrimoniul muzeului, realizîndu-se în felul acesta și o evidență corectă a bunurilor din depozitele muzeului. Permanent s-a avut în vedere o competentă și atentă îndrumare și un control sistematic la nivelul întregului județ a activității de evidență și depistare a bunurilor care fac parte din patrimoniul cultural național, acțiune care la nivelul zonei noastre administrative s-a soldat cu cîteva realizări notabile din domeniul artelor plastice și al cărții vechi.

Un moment, devenit tradițional în activitatea muzeului a fost desfășurarea în luna decembrie a anului 1980, în zilele de 5 și 6 a celei de-a V-a sesiuni de comunicări științifice sub genericul „Acta Moldaviae Meridionalis”, manifestare devenită tradițională. Și de această dată sesiunea de la Vaslui a reunit în cele cinci secții: istorie veche și arheologie, istorie medie, istorie modernă și contemporană, etnografie și muzeologie peste 150 de participanți care prin comunicările, studiile prezentate au adus o contribuție importantă la cunoașterea istorică a zonei județului Vaslui, a Molodvei centrale și la îmbogățirea informațiilor pentru unele perioade din istoria noastră națională. La această sesiune muzeologii din județul nostru au fost prezenți cu următoarele comunicări: Eugenia Popușoi, **Săpăturile de la Trestiana, raport preliminar**; Rica Popescu, **Ceramica orientală descoperită la Curțile Domnești-Vaslui**; Nicoleta Arnăutu, **Cîteva documente birlădene de la mijlocul secolului al IX-lea**; Fănică Ursu, **Acțiuni unio-niste la Birlad în perioada premergătoare Unirii**; Doina Rotaru, **O biserică din lemn din secolul al XVIII-lea Cîrjăoani, comuna Pogana, județul Vaslui**; Ion Munteanu, **Însemnări autografe ale lui Mihail Kogălniceanu pe cărțile de la Ripile și Cotul Ghermănești, județul Vaslui**; Mihai Virgiliu Popa, **De la codrii imenși la rezervații naturale și arbori ocrotiți**; Violeta Veturia Bazarciuc, **Noi descoperiri arheologice în zona Hușilor**; Vasile Palade, **Săpăturile de la Birlad-Valea Seacă, raport preliminar**; Ruxandra Alaiba, **Date noi despre așezarea de secolul al IV-lea de la Poienеști, județul Vaslui**; Ioan

Mancaș, **Diplomația românească la sfârșitul primului război mondial**; Viorica Cristea, **Vasluianul Nicolae T. Condurache participant la războiul antihitlerist în Divizia „Tudor Vladimirescu”**; Cecilia Anicolăesei, **Procedee folosite în conservarea și restaurarea lucrărilor textile din colecțiile de artă populară ale Muzeului județean Vaslui**; Cristian Pântea, **Restaurarea unei cable medievale din secolul al XV-lea descoperită la Curțile Domnești, Vaslui**; Constantin Popescu, **Patrimoniul istoric și cultural al județului Vaslui în contextul istoriei Moldovei și a țării**. În cadrul aceluiași manifestări prilejuite de lucrările sesiunii a fost vernisată expoziția de etnografie și artă populară din zona colinară a podișului moldav, expoziție care a adus pe simezele sălii „Arta” cele mai valoroase exponate ale zonelor Vutcani, Voinești, Dragomirești aflate în colecțiile Muzeului județean. Cu același prilej a fost lansat primul volum al revistei muzeului vasluian „Acta Moldaviae Meridionalis”, anuar care reunește comunicările prezentate la sesiunea din 1979 cu referiri la județul Vaslui, precum și cele ale muzeologilor vasluieni. Bine primit de cercetătorii țării anuarul vasluian îmbogățește informația istorică despre această parte a țării, demonstrând în același timp și faptul că atunci când se muncește cu pasiune roadele nu întârzie să apară.

O altă latură importantă a activității Muzeului județean Vaslui în anul 1980 a fost cea cultural-educativă, beneficiarii acesteia fiind diferitele categorii socio-profesionale care în acest an au trecut pragul acestei instituții sau oamenii muncii din întreprinderile economice în care specialiștii muzeului s-au deplasat. Expozițiile de bază și cele speciale au fost vizitate în anul 1980 de peste 32 000 de persoane care au participat pe diferite căi la adevăratele lecții de istorie prezentate de muzeologii vasluieni. Permanent s-a avut în vedere complementarea acestora cu mijloacele audio-vizuale de care dispune muzeul în sala de conferințe și proiecții, întregindu-se în felul acesta actul de educație. Au fost realizate în muzeu și în afara acestuia un număr de peste 130 de manifestări cultural-educative care s-au axat în principal pe prezentarea principalelor momente din istoria județului integrate în istoria țării, problemele actuale ale lumii contemporane, din politica internă și externă a partidului și statului nostru. În diferite comune de pe teritoriul județului muzeologii s-au deplasat în cadrul unor acțiuni proprii sau organizate de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Vaslui. Amintim dintre acestea cele desfășurate la Puiеști, Codăiești, Fălciu, Murgeni, Perieni, Tutova, Ivești unde expunerile, dezbaterile au fost urmate de concursuri pe teme de istorie, de recitări de muzică și poezie, filme documentare și artistice, expoziții.

În organizarea muzeului în colaborare cu Academia „Ștefan Gheorghiu”, Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” și Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Institutul de arheologie București s-au desfășurat în muzeu un număr de 7 simpozioane dintre care amintim: „Raportul dintre politică și religie în lumea contemporană”; „Dimensiunea patriotică a istoriei în dezvoltarea conștiinței sociale”; „Getodacii în județul Vaslui, istorie și civilizație”; „Noi descoperiri arheo-

logice în județul Vaslui". În perioada anului 1980 Muzeul județean a fost de asemenea gazda unor acțiuni de pregătire și perfecționare a activiștilor de partid de la școlile interjudețene de partid de la Iași și Bacău, în care specialiștii muzeului în colaborare cu activiști de partid și de stat au prezentat momente din istoria patriei cu exemplificări de diapozitive și vizite în expozițiile de bază ale muzeului. Conștienți de rolul deosebit care le revine în educarea maselor largi în spiritul dragostei față de patrie și partid, în formarea unei conștiințe superioare, socialiste, colectivul de oameni ai muncii din Muzeul județean Vaslui aspiră și sint hotărâți să realizeze noua calitate a muncii.